

TORONTAI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	48 K
Félévre	24 K
Hegyedévre	12 K
Egy hóra	4 K

Egyes szám ára 15 25kr.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Feladós szerkesztő: Dr. MAYER JENŐ.

SZERKESZTŐSÉG ÉS HADÓHIVATAL
Bípolya-utca 1. sz. Telefonszám: 21.

MEGJELENIK MINDEN NAP, VASÁR-
ÉS ÜNNEPNAPOK KIVÉTELEVEL.

Nagybecskerek, 1918.

XLVII. évfolyam, 208 szám.

Csütörtök, szeptember 12.

Vilmos császár buzdító beszéde a Krupp-gyár munkásaihoz.

Berlin, szept. 12. Essenből jelentik: Vilmos császár a Krupp gyár munkássága előtt beszédet mondott. Köszönését fejezte ki a gyár minden munkásának, amiért a Krupp-művek a háboruban emberi képzeletet meghaladó módon szállították a hadseregnek a szükséges hadiszert. Mindenki hatalmas munkát végzett, bár az asszonyoknak nemcsak az otthonukról kellett gondoskodniok, hanem erejüket a gyári munka számára is megfeszítették.

A hallatlan ipari mozgósítás rendkívüli követelményekkel állította szembe a német népet. Senki se gondolja népünkben, hogy nem tudom a lakosság gondjait, nyomorát. *Beutazva az országot, sok paraszttal, özvegygel, sok jó katonával beszéltem. Láttam, hogy minden gondokon felülemelkedett a kötelességteljesítés érzete.*

— De ki az oka ennek? Ki beszélt a háboru kezdete óta a német népkiehezteséről? Csakis ellenségeink. Mindenki tudja, hogy nem mulasztottam el egyetlen alkalmat sem a háboru megrövidítését illetőleg. 1916 decemberében világos békeajánlatot tettem ellenségeimnek. Az elmúlt hónapokban kormányom tudatta, hogy készek vagyunk mindenkori békejobbot nyújtani. A válasz ellenségeink megsemmisítő akarata volt Németország szétdarabolására, amellyel szembe kell szállanunk, hogy megvédjük egzisztenciánkat.

— Vitéz hadseregünk, tengerészetünk tetteikkel igazolja ezen akaratot. Támasztékot kell nekik nyújtanunk népünk munkájával. Gyermekünk, unokánk számára is felelnünk kell a kérdésre, hogyan történhetett a háboru? Miként a jó a rosszal, aképpen a hitetlen tagadása küzd a hit állításaival. A háboru ma egy nagy tagadásnak a következménye, létjogosultságunk megtagadása.

— Néptünk szorgalmasan dolgozott, de utjába állott az ellenségnek dolgozni nem akarása. Néptünk nem ismer gyűlöletet, csak a becsületes haragot, amely a lesújtott ellenségnek kezet nyújt. Ismerjük az angol-szászok szívóságát. Már tavaly az ötszörös túlerővel harcoló flandriai seregünknek megmondottam, hogy olyan háboru ez, amely létünkért folyik, ezért a késhegyig tart.

— A moszkvai kormány ellen, amely népeiknek biztosította a becsületes békét, ellenségeink összeesküvést szöttek. Ugyanugy látva, hogy nem győzhetik le seregeinket, hamis híresztelésekkel gyengíteni akarják erőnket. Aruló az, legyen gróf, vagy munkás, aki hallgat a híresztelésekre!

Felszólítalak benneteket, ne tágítsatok! Csak a lelkiismeret szavára hallgassatok. Egyszerűen, becsületesen kérdezlek benneteket, van-e okunk a kételkedésre? Tekintsük a négyéves háboru teljesítményeit. Az egész világgal szembenállottunk. Máris békét kötöttünk Oroszországgal, Romániával, Szerbia, Montenegró már el vannak intézve, csak mi harcolunk nyugaton. Hát most elhagyna bennünket az utolsó pillanatban a szerencse?

Mindnyájunknak össze kell fogjunk egyetlen tömeggé. Aki követni akarja felszólításomat, álljon fel és igérje meg, hogy harcolni, kitartani akarunk a legvégsőkig. Aki ezt akarja, mondja velem, hogy „igen!”

(Az összes egybegyűltek egyhangú „igen“-t harsogtak.)

— Köszönöm nektek — mondotta a császár — most ezzel az „igen“-nel elmegegyek Hindenburghoz. Jelszavunk legyen: Németek! ki a karddal! Keményítsétek meg szíveteket! Feszítsétek meg az izmotokat! Harcolunk minden velünk szembenállóval, akár meddig tartson is. Ebben segítsen bennünket az Isten! Amen!

Pétervár ég.

— Az utcákon általános mézárulás folyik. —

Amsterdam, szept. 12. A Reuter-ügynökség a következő más oldalról meg nem erősített táviratot közli Washingtonból:

A krisztianiai amerikai követ táviratozza, hogy megbízható helyről azt a hírt kapta, miszerint Szentpétervár 12 helyen ég, az utcákon általános mézárulás folyik.

Kopenhága, szept. 12. Az „Az Est“ jelenti: Az Adamsz nevű dán

szállító cég pétervári távirati fiókjától azt a szenzációs hírt kapta, hogy Pétervár 12 különböző helyen nagy tűz ütött ki és az utcán heves harcok folynak.

Valószínűnek tartják, hogy azok a paraszt seregek, amelyekről nemrég berlini jelentések is megemlékeztek, értek Pétervárra.

(Az „Az Est“ mai száma vezércikkben foglalkozik a pétervári égéssel.)

Vezérkarunk mai jelentése.

Budapest, szept. 12. (Hivatalos.)
Olasz harctér:
A tiroli harcra helyenként járórtevékenység.

Asolonén csapataink nyolc olasz támadást vertek vissza.

A piavei arcvonalon tovább tart a tüzérségi tevékenység.

Albániában egy a Tomarika hegyháton intézett sikeres támadás alkalmával néhány ellenséges állásrészt elfoglaltunk.

A vezérkar főnöke.

Az azonnali béketárgyalásért..

Berlin, szept. 12. A községtanács ülésén a szociáldemokraták sürgős javaslatot nyújtottak be. Követelik, hogy a berlini inségre való tekintettel a képviselőtestület és a községtanács petíciót dolgozzon ki, amelyben felszólítja a kancellárt:

1. hogy azonnal kezdjen béketárgyalást;
2. az eredményesség előkészítése végett teljes erővel igyekezzék a német birodalomban és az egyes szövetséges államokban demokratikus reformokat létesíteni.

Husszarak pohárköszöntője

Bécs, szept. 12. Husszarak báró osztrák miniszterelnök a német újságíróknak adott lakomán magasztalta Ausztria nemzetiségeinek összetartó egységességét ellenségeink bomlasztó törekvéseivel szemben. Bár bizonyos, hogy a jövő állami népeiknek alkotmányozását jobban fogják kidomborítani, a fejlődés eme processusában mégis ragaszkodunk kell a magyar korona alkotmányának, jogainak tiszteletéhez és az egységes állam gondolatának megvédéséhez. Németország és a monarchia jövőbeli szoros kapcsolatára ürti poharát.

A szovjet-csapatok Kazánban

Pétervár, szept. 12. A „Pravda“ jelenti: A szovjet-csapatok bevonultak Kazánba, amely végleg a kezükre jutott. A fehér-gárdisták, a csehek rendetlenül menekülnek.

Millió lovcsempészés

Torontálból.

Budapest, szept. 12. Masancker József zágrábi lókereskedő egy szervezet élén Kolozsmegyéből, Torontálból és Szabolcsból Budapest megkerülésével lovakat csempészett ki Ausztriába. A csempészeten egy Hoffman Jakab nevű budapesti lókereskedőnek is része van. Az összeg, amelyet a ki csempészett lovak értéke kitesz több millió korona.

Haig napiparancsa.

— 4 hét alatt 75 ezer német fogoly? —

London, szept. 12. (Reutter-jelentés.) Haig tábornok napiparancsot adott ki, amelyben kifejti, hogy átlépték a csapatai az 1917-iki régi vonalakat, hatalmas rést ütöttek az ellenség állásaiban. Négyhetes harcunk 75.000 foglyát, 750 ágyúját, sikereink fényét tanúsítja. Büszke vagyok, hogy vezényelhetem a válság idejében pompás seregemet. Az ellenség kimerítette erejét. Bizom mindegyiktekben, hogy a döntő kedvező fordulatot megteremtitek.

A bajor király a bolgár-bajor szövetségről.

Szofia, szept. 12. A bajor király Ferdinánd bolgár cárral a főhadiszállásra érkezve, a csapatok előtt a bolgár-bajor fegyverszövetség nagyságát megasztalta.

A szovjet-kormány elköltözik Moszkvából.

Stockholm, szept. 12. Moszkvai lapjelentések szerint a szovjet-kormány komolyan foglalkozik a gondolattal, hogy székhelyét kisebb városba teszi át. Ennek a tervének oka még ismeretlen.

A mai tőzsde.

Budapest, szeptember 12.

Magyar Hitel 1376, Osztrák Hitel 900, J. Izálogbank 577, Leszámitolóbank 832, Agrárbank 1068, Magyar Bank 962, Hazai 640, Ingatlan —, Fabank 974, Közuti 835, Urikányi —, Beocsini —, Salgó —, Forgalmi —, Rima 1185, Schlick 512, Általános —, Nasiczi —, Szászvári —.

Hivatalos jelentések

A miniszterelnökség sajtóosztályától ma a következő hivatalos jelentést kaptuk a harszteri eseményekről:

Német hivatalos jelentés.

Berlin, szept. 11.

A nagy főhadiszállás jelentései:

NYUGATI HARCTÉR:

Yperntől délre és a Labasse-i csatornától északra angol részleges előtörések visszaverése alkalmával foglyokat ejtettünk. A Peronne—Cambrai utól délre az angolok megújított támadásai ismét heves harcokra vezettek. Courcourtoitól és Ephytől délre egyes helyeken eljutott az ellenség első vonalainkig, de ellentámadással visszavertük és háromszáz foglyot ejtettünk. A Ham—St. Quentin-ut mindkét oldalán visszavertük a franciák meglepő tűzéri előkészítés után megkísérelt támadásait. Helyi harcok az Aillettelől északra. Az Ailette és az Aisne között délután a tűzéri tüzelés hevessége nagy erejűvé fokozódott. Este az ellenség erős támadásokra indult, amelyek vonalaink előtt megfúrtak.

Ludendorff.

A Hadigondozó Népiroda feladatáról.

Elmondta: *Szentiványi Ferenc dr.* a Délvidéki Földmívelők Gazdasági Egyesületnek vasárnapi vándorgyűlésén.

Nagybecskerek, szept. 12.

(Folytatás.)

Különösen szép és magasztos hivatás válik a hadirokkantak pályaválasztásánál segédkezőnek. A legelső feladat, mely itt a tanácsadóra hárul, meggyőzni a rokkantat arról, hogy elsősorban régi foglalkozásában fogja boldogulását legjobban biztosítani és csak az esetben, ha rokkantsága lehetetlenné teszi, hogy ő és családja így megcsappant munkáerejükkel, régi foglalkozásuk keretében találják meg megélhetésüket, szabad öt más pályára bocsájtani. Fontos feladat az is, hogy sohasem szabad a rokkanttal jövője és megélhetése meg alapozásának kérdésében, mint különálló egyeddel foglalkozni. Mindenkor a családot a maga egészében kell tekinteni annak a egyednek, akinek jövőjét biztosítani kell s a cél elérése tekintetében nem szabad a pályaválasztásnak mintegy aktaelintézésnek lennie, hanem a közreműködőknek általában, jóbarátilag kell érintkezniük a rokkanttal, minden hivatalos külsőség mellőzésével.

Különösen kell vigyázni azon szerencsétlen félrevezetett egyénekre, kik úgy gondolkoznak, hogy ők a hazáért szenvedtek, ennélfogva az tartozik is róluk oly mérvben gondoskodni, hogy többé dolgozniük ne kelljen. Ezeket kell türelemmel, tapintattal kell a helyes utra terelni, hogy az, amit a hazáért szenvedtek, az polgárikötelesség volt, s hogy a rokkantsági díjját megahagyják még akkor is, ha polgári foglalkozást üznek is, tekint nélkül arra, mily jövedelemre tudnak szert tenni.

Vigyáznunk kell azokra is, kiket szenvedéseik közepette, hivatásukat és feladatukat félreértő ápolók, vérmes reményekkel töltöttek el anyagi segítségüket és jövőbeli foglalkoztatásukat illetően, s kik improduktív munkára vetik magukat, ahelyett, hogy a produktív pályákra igyekezzenek. Országos érdek teszi erkölcsi kötelességévé mindenkinek, aki a hadirokkant pályaválasztására befolyással bír, hogy kellő felvilágosítással, rábeszéléssel odahasson, miszerint minden mezőgazdasági hadirokkant, aki bár korlátolt mértékben munkaképes, vagy akinek nagy családja van, a mezőgazdaság terén megmaradjon.

A magyar állam is nagyban hozzájárul a törekvés elősegítésére, amikor a haditelek és hadihasznóbérllet alapját megvetette s megadta a lehetőségét annak, hogy a hadigondozott akár már létező vagyonkiját alakítsa át megszemenő állami kiváltságos jogokkal ily haditelekkel, akár pedig új szerzéssel alakítson egyet. Ha talán ez sem sikerülne, akkor oly irányban kell folytatni a kísérleteket, hogy a falusi ipart kultiválja a hadirokkant, vagyis oly iparágat válasszon, amelyet falujában a gazdasági munkával foglalatalkodó családja körében, önállóan és egyedül is folytathat.

Az iparos hadirokkant, ha csak lehet, szintén vissza kell vezetnünk az iparágához, melyet már a háboru előtt folytatott s ha mint segéd nem dolgozhatna, ha csak a legkisebb lehetősége meg van az önállósításnak, úgy eszközözzék. A régi munkaadó, gyárvezető, minden igyekezettel megnyerendő arra, hogy ha elnézéssel is, de alkalmazza régi munkásait, ugyszintén a kereskedelmi házak is, ha csak a rokkantság mérvé nem olyan, hogy az a hadigondozottat foglalkozása gyakorlásában gátolja. Ez esetben az iparos, kereskedő vagy östermelő részére új foglalkozást kell keresnünk s e téren a legnagyobb elismerés illeti az Országos Hadigondozó Hivatalt, mely számos foglalkoztató intézetben és rokkant iskoláiban valóságos csodákat produkál, melynek teljes horderejét csak a háboru után fogjuk tudni mérlegelni.

Természetes, hogy ezen patronageszerű gondoskodás, amely saját fészkeben, a mindennapi életgondjai, szenvedései között keresi

fel a háboru áldozatait, még nem elegendő, ha nem járul hozzá a megfelelő anyagi támogatás is.

Az anyagi gondoskodásnak mintegy gerincét az állami ellátásnak kell képeznie. Az államnak kell gondoskodnia mindenekelőtt a rokkantak, özvegyek és hadiárvaik ellátásáról, még pedig oly mérvben, hogy az a legszerényebb létminimumnak megfelelően. De az még nem lehet a végcél. Mutatkoznak egyéb terek is, melyeken sok a tennivaló. Itt van a gyengébb szervezetű, beteges hadiárvaik gyógykezelése, az egészséges gyermekek iskoláztatása s az ehhez nyújtandó segély, amelynek különösen ott van helye, ahol az atya a művelt társadalomhoz tartozott, akiknél tehát rettenetes csapás lenne leszülyedni a műveltségnek arról a színvonaláról, amelyen megmaradhattak volna, ha a kereső apa, a nemzet élet-halálharcának áldozatául nem esik. Ott vannak a nép gyermekei közül azok a kiváló tehetséggel megáldottak, kiket nem szabad elveszni hagygni középosztályunk felfrissülése és a különféle társadalmi osztályok között feltétlenül szükséges egészséges átmeneti fokozatok elnyerése érdekében.

Létesíteni kell tehát intézményeket, melyek ezen gyermekek számára biztosítsák a magasabb kiképzésnek az ő speciális, egyéni hajlamaikhoz és viszonyaikhoz alkalmazott egész skáláját, — elkezdve a kissé fokozottabb gazdasági és ipari oktatástól, fel a tudományos oktatás legmagasabb fokáig. A többi gyermekeknek megfelelő ösztöndíjakat kell adnunk, a rokkantakat, hadiözvegyeket különféle segélyekkel kell ellátnunk, hogy ezzel őket a mindennapi élet keserves küzdelmein átsegítsük, mignem képesek lesznek arra, hogy a nemzet, a társadalom hasznos tagjai legyenek.

De hogy ezt elérhessük, nem szabad ölbe tett kezekkel mindent az államra, annak szerveire bízunk, hanem segítségére kell sietnünk a hadigondozó intézményeknek, még pedig nemcsak erkölcsi, hanem anyagi téren is. Fel is használom az alkalmat arra, hogy mindazokat a tényezőket, akik alkalmasak arra, hogy vezetőik, utbaigazítók legyenek ebben a munkában, felkérjem, miszerint szívük egész melegevel fogjanak hozzá a feladat megoldásához. Gondolok itt elsősorban a lelkes, jegyző és tanító urakra. Micsoda magasztos feladat hárul itt reájuk. Keressék ki híveik, ismerőseik, jóbarátaik közül azokat, akiket anyagi viszonyaik, lelki tulajdonságaik, műveltségük alkalmassá tesznek e feladat elvégzésére s azután az egyik anyagiakkal, a másik tudásával, a harmadik jó szívével megfogja teremteni azt az alapot, melyre szükségünk van azon célból, hogy a mi vármegyénk saját erejéből gondoskodhassék saját hadigondozottjairól, hogy ne legyen reászorulva arra, hogy idáig vármegyék adományaiából részesedjék s hogy megmutathassa azt, miszerint azokról, kis az ő jöléte, boldogulása és jövője biztosítása körül mindent elkövettek, ami csak tehetőségükben volt s ezen igyekezetükben vérüket, testi épségüket, életüket áldozták föl, ő maga akar és tud gondoskodni, hogy ezzel rója le velük, vagy hátramaradottjaikkal szemben hálját és kegyeletét. Ere a munkára vállalkozott a hadigondozó népiroda és erre az áldozatkésztségre hívom fel az igen tisztelt jelentkezőket és meg vagyok győződve, hogy a felhívásom nem lesz a pusztában kiállító szava.

Adja a magyarok Istene, hogy úgy legyen!

(Vége.)

== Bakácsék fogva maradnak Budapestről jelentik: A milliós zsiresempés miatt letartóztatott Bakács Gyula igazgatót és Kopácsék József nevű alkalmazottját a vizsgálóbíró pár nap előtt szabadlábra helyezte. Ez ellen az ügyészség felfolyamodott a vádtanáchoz, amely a fogvatartást továbbra is elrendelte.

Telefon 330.

Városi Mozi a Városi Színházban.

Telefon 330.

Pénteken, szeptember hó 13-án 2 előadás: 6 és 9 órakor.

Szombaton, szeptember hó 14-én 2 előadás: 6 és 9 órakor.

Az észak leánya.

Vigjáték 4 felvonásban, a főszerepben Asta Nilson.

MODERN MOZI

Az Orientben (Aradáci-ut)
TELEFONSZÁM 312.

Csütörtök, szept. 12. Péntek, szept. 13.

Saturnin Farandol

Kalanddráma 5 részben.
5 vagy 6 világrészen keresztül.

Előadások: 6 és fél 9 órákor.

Helyárak:

Pályulés 1.80 K, I. hely 1.50 K, II. hely
1. K, III. hely 60 fillér.

HIREK

IDŐJÁRÁS.

A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárás-
jelentése.)

Szeptember 12.

Tegnap maximum: 29.2 C°.

Ma reggel: minimum: 12.0 C°.

Ma délben: Barométer 750.0 mm. Hőmérő: 30.8 C°.
Felhőzet: kev. borult. — Szél: ÉNy.

Csapadék: — mm.

— **Botka Béla gyászja.** Súlyos csapás érte Botka Bélát, Torontál vármegye nyugalmazott főispánját. Anyja, özv. Botka Lajosné életének 84-ik évében Budapesten tegnap délután meghalt. Az elhunyt matróna, akit nagy és előkelő rokonság gyászol, az utóbbi években állandóan Budapesten lakott és férjének három évvel ezelőtti halála óta a legnagyobb visszavonultságban élt Budán, a Disztérien levő palotájában. Holttestét a család Nagybecskerekre szállította és a helybeli róm. kath. temetőben levő családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

— **Rendkívüli közgyűlés.** Torontál megye törvényhatósága szeptember 16-án, hétfőn délután 10 órákor a vármegyeháza nagytermében rendkívüli közgyűlést tart.

— **A lakáshiány miatt áthelyeztette magát egy nagybecskereki bíró.** A „Budapesti Közlöny” szerdai száma közli: „Az igazságügy-miniszter Posta Lajos dr. nagybecskereki kir. törvényszéki bírót a saját kérelmére a szabadkai kir. törvényszékhez helyezte át.”

Posta Lajos dr.-t csak nemrég nevezték ki Nagybecskerekre törvényszéki bírónak Szabadkáról, ahol mint törvényszéki jegyző működött. A gyors visszahelyezés oka, értesülésünk szerint az, hogy a bíró nem tudott Nagybecskereken lakást kapni, ahova családjával beköltözhetett volna. Pár hét alatt, amíg itt volt, butorozott szobáskában vonta meg magát, szabadkai lakását szerencsére föl sem mondta és így rövid nagybecskereki ittél után vissza költözhet belé.

— **A bíróság köréből.** Az igazságügy-miniszter Góti P. Dezső dr. nagykikindai kir. törvényszéki jegyzőt önálló működési körrel ruházta fel.

— **A szini szezon kezdete.** A nagybecskereki szini szezon szept. 15-én, vasárnap este kezdődik. Bisson kacagató szellemes bohózata: „A válás után” kerül színpadra, amely a budapesti Nemzeti színházban volt műsoron. A darab főbb szerepeit Fekete Rózi, Friss Mancsi, Kemény Lajos, Tarnay Béla, Pesti Kálmán, Heltay Nelli, Szilágyi Béla kreálják. „A válás után” bérletszünetben megy.

Az első három nap műsora: Hétfő: „A kóristalány”. Ujdonság. (Páratlan bérlet.) Kedd: „A kóristalány”. (Páros.) Szerdán: „A kóristalány”. (Bérletszünet.)

A bérletgyűjtést ma, csütörtökön délelőtt 10 órákor kezdte meg Czako Vilmos színházi titkár a Magyar király-szálló 2 számú irodájában. A régi bérlet helyeit szombat délután 4 óráig tartják fenn.

— **Megjutalmazott tanítónő.** A kultuszminiszter — mint a hivatalos lap közli — a magyar nyelvnek nemzetiségi vidéken való sikeres tanítása, valamint annak a közhasználatban való megkedveltetése körül kifejtett kiváló buzgalma és tanítói működésében szerzett társadalmi érdemei elismerésül az e célra szolgáló Kalmár József alapítványból Michna Mihályné Berbánszky Mária torontálalmási állami tanítónőnek 230 korona jutalmat adományozott.

— **Köszönetnyilvánítás.** Sziklai Gézáé szül. Stern Vilma halála alkalmából adományoztak az izr. nőegylet céljaira dr. Stern Lázár 200, Sziklai Géza Budapest 200 koronát; a Maskil-El-Dol-egylet céljaira dr. Stern Lázár 200 kor. Sziklai Géza Budapest 200 koronát. Ezen némes adományokért hálás köszönetet mondának özv. Kurländer Imréné, az izr. nőegylet alelnöknője és dr. Hubert Zsigmond a Maskil-El-Dol alelnöke.

— **A Szent Imréről nevezett nagybecskereki fuvarintézet egyesület választmánya** folyó hó 10-én választmányi ülést tartott Jankó Ágoston alispán elnöklété alatt. Az elnök alispán nagy érdeklődést keltő programjának vázlatát a választmányi ülést követően tárgyalta. Jankó Ágoston alispán emelkedett hangon beszédében méltatta ezután Kögl Bélának, az egyesület választmányi tagjának érdemeit, kinek helyére az elnök alispán indítványára dr. Kovács Dezső kinstári ügyész választott meg egyhangulag.

— **Elkoboztak 17 sertést.** A nagybecskereki rendőrség a keddi hetipiacon tetten érte Popov Zsiva alsó-kaboli (hácskai) földmivest és 7 tartást, amint hízalásra alkalmas sovány sertéseket vásároltak össze maximális áron felül anélkül, hogy lezártatták volna, nyilván üzérkedés céljából, hogy Horvátországba csempéssék ki. Össze is vásároltak tizenhét darab száz kilós sertést, darabját ezeröttszáz koronáért. Rozsán Győző rendőrőrmester, aki tetten érte a kabolai sertésvásárlókat, a 17 darab sertést beterelte a rendőrség udvarára. A terheltek fölött nyomban meg is tartották a rendőrbírói tárgyalást, amelyen a kupeckedés és a csempészet nem igazolódott be. A maximális ár túllépése és engedély nélküli vásárlás miatt az egyébként vagyontalan terhelteket fejenként 200 korona pénzbírságra ítélték, a 17 darab sertést elkobozták, a Sertésforgalmi Irodának adták át maximális áron, a befolyt összeget a törvény értelmében a rokkant alapra fordítják. Egy ötödét az összegnek a tettenérő kapja.

— **Baleset.** Ma délelőtt a Hazai malomban egy gép leszakította Szilágyi Miklós beosztott katonai munkás balkarját. Elettveszélyes sérüléssel a József-kórházba szállították. A vizsgáló-bizottság kiszállt a malomba a vizsgálat megajtése céljából.

— **Vesztett eb garázdálkodott Becskereken.** Nagybecskereken a napokban vesztett eb garázdálkodott a Béga tulsó partján. A vesztett eb 7 egyént megmart: három katonát, két olajgyári munkásnőt, egy siketnéma halászember és egy gyereket. A siketnéma a Béga-parton halászott, amikor a vesztett eb az arcába harapott, egy tíz éves gyerekek szintén az arcába harapott bele. Valsmennyit felszállították Budapestre a Pasteur-intézetbe. A halász és a gyerek sérülése a legveszedelmesebb, a többiek a kezükön szenvedtek sérülést. A vesztett ebet a rendőrség emberei lelőtték. A rendőrkapitányság felhívja az eb-tartó gazdákat figyelmét arra, hogy ebeiket tartsák megkötve, az utcára csak szájkosárral, vagy pórázon szabad kivinni.

— **A helybeli kereskedő-tanonciskolai** beiratásokat f. hó 12., 13. és 14-én d. u. 5 órákor tartják meg a színházépületi iskolahelyiségben. Minden kereskedőtanonc köteles beiratkozni. A felvételtör 10 K 40 fillér fizetendő.

Nyolc hónapig ártatlanul a vizsgálati fogságban.

A cigánykirály alteregője. — Monstré cigány-pőr, amely jogerős felmentéssel végződik.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, szept. 12.

A torontál megyei, temesi és arad megyei cigányok koronázatlan királya kétségen kívül a hírhedt gádi illetőségű Gomán György 36 éves cigány, aki egyik legfélelmesebb alakja a Délvidék löstállónak. A nép azt tartja róla, hogy a Gomán Györgyén nem fog a csendőrgolyó sem, a vakmerő ember Gomán Pál nevű öccsével együtt gyakran a legveszedelmesebb helyzetből kivágta már magát. Érihető ezért, ha három vármegye csendőrsége nyomoz, kutat u.ána, persze eredmény nélkül.

Eppen ezért nagy volt a meglepetés, amikor nyolc hónappal ezelőtt a nagybecskereki kir. ügyészség fogházába bezáratottak egy tagbaszakadt, hatalmas termetű cigányt, akiről a csendőrök azt állították, hogy az Gomán György, a betörő cigánykirály. A személyleírása teljesen ráillett a Gomán Györgyről adott személyleírásra. Az ügyészségen annak rendje és módja szerint vizsgálati fogságba vetették az állítólagos Gomán Györgyöt és az ügyészség vádiratot készített ellene és tizenkét cigánytársa ellen tíz rendbeli lopás és orgazdaság büntette miatt.

Nyolc hónapig ült vizsgálati fogságban az állítólagos Gomán György, míg e héten azután öt cigánytársával együtt a vádlottak padjára került.

Szuronyos fogházörök vezették a tárgyalóterembe a rettegett haramiát. Mellette a vádlottak padján helyet foglaltak: Gomán Drága, Scheim Sztanka, Radu Antal, Ferkovics András és Atymovác Milkó gádi cigányok. Heten: névszerint Gomán Pál, Léna, Anna, Erzsébet, Verona, Mária és Ferkovics József cigányok nem jelentek meg, ismeretlen helyen tartózkodnak.

A vádirat a csendőrség jelentése alapján azzal vádolta a cigányokat, hogy 1917 tavaszán a torontál megyei Gád községből — tolvajszövetségbe tömörülve — kiindulva, lökötéseket, baronfiopásokat követtek el Nagybecskereken, Arkodon, Lázárföldön, Módoson, Tamáslakán, Béga-főn, Ujsándorfalván és Ólécen. A lopott lovak, holmik nagyrésze a karavánál megkerült és visszakerült gazdájához.

Kovács Rókus dr. volt a tárgyalás elnöke. Szavazóbírák: Junga Aladár és Posta Lajos dr. voltak. Jegyző: Pushek Jenő dr. A vádhatóságot Czenger Nándor kir. ügyész képviselte.

A tárgyalás elején mindjárt szenzáció erejével hatott az elsőrendű vádlott: Gomán György kihallgatása.

— Kérem tek. királyi törvényszék — mondta tolmács útján a vádlott — én nem vagyok Gomán György, az én nevem Scheim Riba. A csendőrök nem hitték el, rámfogták,

CLUB-MOZGÓ

a Club-kávéházban. Telefon: 47. sz.

Csütörtök, szept. 12 én:

(este 7 és 9 órákor.)

Péntek, szept. 13 án:

(este 7 és 9 órákor.)

Zöld lámpás.

Detektivdráma 3 felvonásban.

Bunke a karneválon.

Vígjáték 3 felvonásban.

16 éven aluli gyermekek még családi kísérettel sem látogathatják a mozi.

Az előadásokat elsőrangú cigányzene kíséri.

Helyárak: Pályulés 1.80, zsölje 1.50, I. hely 1.20, II. hely 1.—, III. hely 60 fillér.

hogy én vagyok az a híres Gomán Györgye. Egy ideig csak ráhagytam, gondoltam, fel csak nem akasztanak, de most a tek. törvényszék magas színe előtt bevallom, hogy én nem vagyok Gomán Györgye...

— Hát akkor miért tartóztatták le? — kérdezte az elnök.

— Aláírtam kérem, én katonaszökevény vagyok csupán, de semmit el nem követtem. Komáromba kísérték be nyolc hónappal ezelőtt, onnan „meglógtam“. Mikor hazamentem Gádra, *hamis nevet* mondtam be a zsandárok-nak. Ez lett a vesztetem, ezért üttem büntetlenül nyolc hónapot...

A cigánytársai is megerősítették, hogy a vádlottak padján ülő ember bizony nem Gomán Györgye, aki szerintük valahol éli a világot szabadon Gomán Pál nevű öccsével együtt.

Igy állván a dolog, a bíróság felmentette az ál-cigánykirályt a vád alól, de szabadlábra azért nem helyezte, mert a komáromi hadosztálybíróság átiratilag kérte, hogy amennyiben *Scheim* Riba nevű cigány itt fogva van, úgy kísérjék azt Komáromba, hogy a szökésért felelősségre vonják.

A bíróság ennek értelmében cselekedett. Természetesen a többi vádlottat is *felmentette* a bíróság, mert nem volt ellenük semmiféle bizonyíték. A csendőrök előtt csak azért vallottak — mondták — mert erre kényszerítették őket. Egyébként mindegyik olyan ártatlan, mint a ma született bárány...

A királyi ügyész is megnyugodott a felmentő ítéletben, amely jogerős.

Szőlőeladás!

A Nagybecskereki Olajgyárnál Nagybecskereken 8 hold szőlő termése (must és törköly) a helyszínen a vevő által leszüretelve és átvéve, készpénzfizetés mellett eladó. Ajánlatok a gyár igazgatóságához kéretnek.

irodaszolgálat

kerestetik előnyös feltételek mellett azonnali belépésre nagy iparvállalathoz. Ugyanott egy

takarítónői

és egy portási állás

is betöltendő. — Cim a kiadóban.

Egy teljesen jó szőlőprés, egy szőlődaráló és egy kis kád

eladó

984

Uri-utca 21. szám alatt.

Katalinfalva község előljáróságától.
919—1918. szám. 983

Hirdetmény.

Katalinfalva község, mint erkölcsi terület tulajdonát képező *nagyvendéglő* 1918. évi szeptember hó 17-én d. e. 9 órakor a község-házánál nyilvános árverésen 2 évi időtartamra bérbeadatik. Feltételek a jegyzői irodában megtudhatók.

Katalinfalva, 1918 szeptember hó 6-án.

Község-előljáróság.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál Nagybecskereken.

Mint elismert kiváló szakember ajánlja csakis elsőrendű gyártmányú bécsi és angol rendszerű harmoniumok, ugymint mindennemű hangszereit és azok alkatrészeit **jutányos árak mellett.**

zongoráit,

Uenhardt Antal

első délvidéki hangszerkészítő és zongorahangelő
= Nagybecskerek. =

Telefonszám 246.

Telefonszám 246.

Hadikölcsön-kötvényekre és bármely más 4—6%-os állami értékpapírokra, záloglevelekre

a névérték 75—85%-a erejéig, 5% utólag fizetendő kamat mellett

lombardelőleget

folyósítunk, ugyszintén a tőzsdén jegyzett egyéb értékpapírokra, valamint helybeli pénzintézetek és vállalatok részvényeire az árfolyam 75%-a erejéig.

Nagybecskereki
Népbank-Részvénytársulat.

Végrehajtó,

aki az adóügyekben is elegendő jártassággal bír, 50 éven felüli, hadmentes, családos, magyar, szerb és német nyelvet szóban és írásban jól bírja, lehetőleg adóügynél, vagy esetleg végrehajtói allandó állást keres. Cim: „Szorgalmas“ jelige alatt ezen lap kiadóhivatalába kéretik.

„SIGORIN“

csoda gyorsasággal irtja

a poloskát

Minta üveg 4 K. Nagy üveg 16 K. 1 drb fecskendő 2 K. Kapható: minden gyógyszerárban, drogériában és fűszerkereskedésben Budapestben és Török gyógyszerár, Király-utca 12. Magyarországi egyedárúsító: 633

REMÉNY-gyógyszertár, PÉCS.

Viszketegséget, sümört, rüht

leggyorsabban simulasztja a Dr. Flesch-féle eredeti törvényesen védett **Skaboform-kenőcs**. Nincs szaga, nem piszkít. Mindig eredeti posztes Dr. Flesch-félet kérjünk. Próbátégely 8 K. nagy tégely 5 K. családi tégely 12 K. — Kapható a helybeli gyógyszerárban vagy direkt a készítőnél rendelhető. Dr. FLESCHE „Korona“ gyógyszerára Győr. Vételnél a „Skaboform“ védjegyre ügyeljünk!

Jó polgári koszt

kapható házbán és házon kívül, valamint előfizetésben

Dávid Antalné

vendéglőjében
Kurländer-udvar. 981

Üzletmegszüntetés folytán kaphatók rőfös-, fűszer- és rövidáru üzleti

álmányok és pultok

Grünberger Márknál
Kanakon. 982

Keresek egy 3 tagú úricsalád részére 1—2—3 szobából álló

butorozott lakást

lehetőleg konyhával és előszobával. — Közvetítők díjaztatnak.

977

Bővebbet telefon 61.

Gyakorlati

német órákat

ad esti időben méltányos tandíjjért **perfekt német.**
— Bővebbet a kiadóhivatal. —

Hirdetések

felvételnek

a

„Torontál“

kiadóhivatalában, Zápolya-utca 1

Kiadó Pleitz Fer. Pál.